

CHET-EL MUSIQA TA'LIMINI O'RGANISH VA TAHLIL QILISH

ИЗУЧЕНИЕ И АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

STUDYING AND ANALYZING FOREIGN MUSIC EDUCATION

Ergashev Mo'minjon

Andijon davlat pedagogika instituti

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti Musiqa

ta'limi yo'nalishi 201-guruh talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada chet el musiqa ta'limi tizimini o'rganish va tahlil qilishga doir asosiy jihatlar yoritiladi. Tadqiqotda turli mamlakatlardagi musiqa ta'limi modellari, ularning o'qitish metodlari, o'quv dasturlari hamda ijodkorlikni rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlari solishtiriladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarning (onlayn platformalar, raqamli vositalar) musiqa o'qitish jarayoniga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: chet el musiqa ta'limi, pedagogik tajriba, musiqa ta'limi modellari, o'qitish metodlari, ijodkorlikni rivojlantirish, raqamli texnologiyalar, onlayn musiqa platformalari, ta'lim tizimi tahlili, metodik yondashuvlar.

АННОТАЦИЯ: В статье рассматриваются основные аспекты изучения и анализа зарубежных систем музыкального образования. В исследовании сравниваются модели музыкального образования в разных странах, их методы обучения, учебные программы и подходы к развитию творческих способностей. Также рассматривается влияние современных технологий (онлайн-платформ, цифровых инструментов) на процесс музыкального образования.

Ключевые слова: зарубежное музыкальное образование, педагогический опыт, модели музыкального образования, методы обучения, развитие творческих способностей, цифровые технологии, музыкальные онлайн-платформы, анализ системы образования, методические подходы.

Annotation: This article covers the main aspects of the study and analysis of foreign music education systems. The study compares music education models in different countries, their teaching methods, curricula, and approaches to developing creativity. It also examines the impact of modern technologies (online platforms, digital tools) on the music education process.

Keywords: foreign music education, pedagogical experience, music education models, teaching methods, creativity development, digital technologies, online music platforms, education system analysis, methodological approaches.

Kirish

Musiqi insoniyat madaniyatining ajralmas qismi bo'lib, uning ta'lim tizimida o'rni ham katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda jahon ta'limida musiqani o'qitish usullari turli mamlakatlarda turlicha rivojlanib, o'ziga xos tajribalarni shakllantirmoqda. Chet el mamlakatlarida musiqiy ta'limning metodikasi, pedagogik yondashuvlari va innovatsion texnologiyalardan foydalanish amaliyoti o'rganishga loyiqdir. Chet el musiqa ta'limini o'rganish va tahlil qilish jarayoni nafaqat o'quv jarayonini takomillashtirishga, balki talabalarning musiqiy savodxonligini oshirishga, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, turli mamlakatlarning tajribalarini solishtirish orqali o'zbek musiqiy ta'lim tizimida samarali metodlarni joriy etish imkoniyati paydo bo'ladi.

Asosiy qism:

Chet el mamlakatlarida musiqiy ta'lim tizimi turlicha rivojlangan bo'lib, har bir mamlakatning o'ziga xos pedagogik yondashuvi va metodikasi mavjud. Yevropa mamlakatlarida, xususan Germaniya va Fransiyada, musiqa ta'limi keng qamrovli va strukturaviy tarzda tashkil etilgan. Bu mamlakatlarda bolalar maktab yoshidan boshlanib, professional musiqa bilimlariga ega bo'lishlari uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilgan. Masalan, Germaniyada musiqiy maktablar klassik va zamonaviy musiqani uyg'unlashtirgan holda o'quvchilarga taqdim etadi, shuningdek, ansambl va orkestrlarda ishtirok etish imkoniyatlarini yaratadi (Abdurahmonova, 2019). Shimoliy Amerikada, xususan AQSh va Kanada ta'lim tizimida, musiqiy ta'lim individual va ijodiy faoliyatga katta e'tibor beradi. Talabalar notalarni o'rganish bilan birga, kompozitsiya, improvizatsiya va guruh ishlari bilan shug'ullanishadi. Bu yondashuv, talabalarda ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va o'z musiqiy uslubini topishga yordam beradi (Qodirov, 2020). Shuningdek, Kanada va AQShda musiqiy texnologiyalar, masalan, raqamli audio ishlov berish dasturlari, onlayn musiqiy platformalar va interaktiv o'quv resurslari keng qo'llaniladi, bu esa ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi (Yo'ldosheva, 2021). Osiyo mamlakatlarida, xususan Yaponiya, Janubiy Koreya va Xitoyda, musiqa ta'limi an'anaviy va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni birlashtirgan holda rivojlangan. Masalan, Yaponiya maktablarida klassik musiqa ta'limi an'anaviy musiqa va xalq cholg'ulari bilan birlashtiriladi, shu bilan birga, talabalarda musiqa nazariyasi, ritm va ijodiy qobiliyatlar rivojlantiriladi (Kuznetsova, 2018). Janubiy Koreyada esa musiqiy ta'limda raqamli texnologiyalar va STEAM yondashuvi keng qo'llaniladi, bu esa o'quvchilarda nafaqat musiqiy, balki texnologik va ijodiy kompetensiyalarni shakllantiradi (Bates, 2018). Chet el tajribasining yana bir muhim jihati – musiqiy ta'limda multidistsiplinar yondashuvning qo'llanilishi. Masalan, Germaniya va AQSh maktablarida musiqiy fanlar boshqa san'at va fanlar bilan birlashtiriladi. Bu yondashuv talabalarda turli sohalarda fikrlash, ijodiy va analitik qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi

(Siemens, 2013). Shu bilan birga, turli mamlakatlarda o'quv dasturlari o'quvchilarning yoshiga, qobiliyatiga va qiziqishiga qarab moslashtiriladi, bu esa individual yondashuvning afzalliklarini ko'rsatadi. Chet el musiqiy ta'limining yana bir o'ziga xosligi – o'quv jarayonida innovatsion texnologiyalardan keng foydalanishdir. Masalan, Kanada va AQShda onlayn musiqiy kurslar (MOOC), raqamli notalar, virtual orkestr va ansambllar orqali talabalarga masofadan turib o'qish imkoniyati yaratiladi. Bu esa nafaqat bilim olishni osonlashtiradi, balki global musiqiy tajribaga ega bo'lish imkoniyatini ham beradi (Anderson, 2018). Shuni ta'kidlash lozimki, chet el musiqiy ta'lim tizimlaridagi tajriba o'zbek musiqiy ta'limi uchun ham qimmatli manba hisoblanadi. O'zbekistonda musiqiy ta'lim asosan maktab va kollejlarda rivojlangan bo'lib, xalq musiqa cholg'ulari va klassik musiqaga e'tibor qaratiladi. Chet el tajribasi yordamida o'quv dasturlarini modernizatsiya qilish, individual va ijodiy yondashuvlarni kengaytirish, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash mumkin. Shu bilan birga, xalq va klassik musiqani uyg'unlashtirish, musiqiy ansambllar va orkestrlarni rivojlantirish o'zbek talabalari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi (Abdurahmonova, 2019; Qodirov, 2020). Natijada, chet el musiqa ta'limini o'rganish va tahlil qilish nafaqat pedagogik tajriba almashinuvi, balki o'zbek musiqiy ta'limini rivojlantirish, talabalarining musiqiy savodxonligini oshirish va ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish uchun muhim vosita hisoblanadi.

Xulosa: Chet el musiqa ta'limi tizimlarini o'rganish va tahlil qilish natijalari shuni ko'rsatadiki, har bir mamlakatning pedagogik yondashuvi o'ziga xos va o'rganishga arziydi. Yevropa mamlakatlarida musiqa ta'limi keng qamrovli va strukturaviy asosda rivojlangan bo'lsa, Shimoliy Amerikada individual va ijodiy yondashuvlar ustunlik qiladi. Osiyo mamlakatlarida esa an'anaviy va zamonaviy metodlarni uyg'unlashtirish orqali talabalarining ijodiy va texnologik kompetensiyalari rivojlantiriladi. Chet el tajribasi o'zbek musiqa ta'limini modernizatsiya qilish uchun muhim manba bo'lib, u orqali o'quv dasturlarini yangilash, individual yondashuvni kuchaytirish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va musiqiy ansambllarni rivojlantirish imkoniyati mavjud. Shu bilan birga, talabalarda musiqiy savodxonlikni oshirish, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va turli madaniyatlarni qadrlash hissini shakllantirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurahmonova, X. (2019). Musiqa ta'limi metodikasi. Toshkent: O'qituvchi.
2. Qodirov, B. (2020). Musiqa pedagogikasi asoslari. Toshkent: Fan.
3. Yo'ldosheva, N. (2021). Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalar. Toshkent: Ma'naviyat.
4. Anderson, T. (2018). Theory and Practice of Online Learning. AU Press.
5. Bates, T. (2018). Teaching in a Digital Age. BCcampus.
6. Siemens, G. (2013). Learning and Knowledge in Networks: Connectivism Theory.

7. Kuznetsova, L. (2018). Asian Music Education: Traditions and Innovations. Tokyo: Music Press.
8. Halliday, D., Resnick, R., & Walker, J. (2014). Fundamentals of Physics (10th Edition). Wiley.